

VIII. ОПИС НА ТЕХНОЛОГИИТЕ И ДРУГИТЕ ТЕХНИКИ ЗА СПРЕЧУВАЊЕ ИЛИ ДОКОЛКУ Е МОЖНО НАМАЛУВАЊЕ НА ЕМИСИИТЕ НА ЗАГАДУВАЧКИТЕ МАТЕРИИ

СОДРЖИНА

VIII.1 Мерки за спречување на загадувањето вклучени во процесот.....	2
VIII.1.1 Вовед	2
VIII.1.2 Мерки за заштита на водата и почвата	3
VIII.1.3 Намалување на емисијата во воздух	5
VIII.1.4 Заштита од бучава.....	7
VIII.1.5 Хортикултурални решенија	7
VIII.1.6 Мерки за намалување и решавање на последици од можните еколошки несреќи	8
VIII.1.7 Мерки за безбедност и здравје при работа	8
VIII.1.8 Мерки за Превенција од пожар.....	9
VIII.2 Мерки за намалување на загадувањето на животната средина	9
VIII.2.1 Мерки за емисии во воздух	9
VIII.2.2 Мерки за емисии во вода	11
VIII.2.3 Мерки за емисии во почва, флора и фауна	14
VIII.2.4 Мерки за емисии на бучава.....	15
VIII.2.6 Мерки кои ќе се превземат за спречување на хаварии	16

VIII.1 Мерки за спречување на загадувањето вклучени во процесот

VIII.1.1 Вовед

Информациите во додаток VIII се презентирани со цел да се дефинираат мерките кои што ќе се превземаат од страна на Жито Малеш АД Берово како и светски атрактивни методи за намалување на евидентираниите можни загадувања од активностите кои што се изведуваат во рамките на Свињарската фарма Жито Малеш АД Берово.

Од страна на раководството и во соработка со одговорните лица за процесите, се прават напори за минимизирање на негативните ефекти врз животната средина од работењето на Свињарската фарма кои се под раководство на Жито Малеш АД Берово.

Врз основа на вредностите за идентификувани емисии т.е. позначајни загадувања на животната средина од работењето на инсталацијата констатирани се следните:

- **концентрација на загадувачки супстанции (NH₃), цврсти честички (вкупна прашина) и чаднокатрански број од вентилациони испусти;**
- **отпадна вода;**
- **бучава која се јавува при движење на камион, цистерна или трактор;**
- **отпад.**

Раководството следејќи ги светските барања за заштита на животната средина, веќе има превземено мерки за намалување на загадувањето на животната средина.

Бидејќи се работи за постари објекти, се води сметка за постојано реновирање на истите и модернизација на фармата со што ги задоволува прописите за безбедност како на луѓето и животните така и на животната средина. Потребата за задоволување на законските обврски и проектната програма ги дефинира сите функции на објектот, а во голем дел од нив ја

наметната функционална шема, конструктивниот систем, токовите на комуникација околу објектот во динамичниот и стационарниот сообраќај, како бројот на учесници во работните активности, се со цел за задоволување на безбедносните и технолошко техничките потреби на објектот во неговата функционална искористеност.

VIII.1.2 Мерки за заштита на водата и почвата

Воспоставувањето на соодветна пракса и избор на соодветни начини за култивација на почвата, техники на наводнување и употреба на созреани ѓубрива од кои се јавува губиток на мали количества азот фосфор и калиум е начин да се превенира загадувањето на површинските и подземните води при расфрлањето на животинскиот отпад од фармата.

Испуштањето на отпадните води од фармата во водотек или во почва без претходен третман се смета за крајно неприфатлива пракса.

Соодветно на тоа, на фармата се применува пракса на созревање издвојување на цврстата фракција и на свинското ѓубре, пред неговото расфрлање на обработливите површини предвидени за наѓубрување.

Употребата на плодород за што поефикасно искористување на хранливите материи во почвата е една од најрационалните мерки. Исто така, оставањето угар или одмарање на почвата е мерка која е докажано ефикасна. Обработката на почвата треба да биде на начин што ќе обезбеди максимално ниво на заштита од ерозија. Избегнувањето на есенска или зимска обработка на почвата (кога е зситена со вага или замрзната), онаму каде тоа е можно, е еден од начините да се избегне мобилизацијата на нутриентите од почвата во подземните води.

Инвеститорот не располага со земјоделски површини, но има договори со индивидуални превземачи кои овозможуваат непречено расфрлање на животински измет според однапред изготвен план, при што временското растојание помеѓу 2 расфрлања на иста површина да е пораток од 2 години. Количината на расфрлено свински измет во текот на овој интервал нема да надмине 30 t/ha или количината на азот во текот на

Жито Малеш АД Берово

Апликација за IPPC

една година нема да биде поголема од 250 kg по хектар.

Планот за расфрлање се прави од страна на индивидуалните земјоделци кои го откупуваат ѓубрето и тоа врз основа на големината на површината со која се располага и по претходна анализа на содржината на хранливи материи во почвата, составот на животински измет и врз основа на направена проценка на хранителните потреби на културата која ќе се одгледува.

Изборот на соодветни временски и сезонски интервали како и климатски услови за употребата на животински измет е возможна со обезбедување на доволни капацитети за складирање на истото.

Со оглед на тоа дека проектираниот капацитет на лагуните за складирање на течниот свински измет ги задоволува стандардите за капацитет и критериумите за проктирање на ваков вид објекти (капацитет доволен за складирање на количините отпад во рок од 5-6 месеци), основен недостаток на истиот е отсуството на прекривка која би ја намалила емисијата на амоњак во атмосферата, а во исто време и губитокот на азот кој е непоходна нутритивна компонента при користење на отпадот како арско ѓубре.

Согласно предходно кажаното, потребен простор за складирање на свински измет годишно е 13500 m².

Кога се расфрла свински измет врз почва на која не расте жито, почвата се обработува што е можно поскоро и не подоцна од 48 часа по расфрлањето.

Транспортот на свински измет се врши на тој начин при што се внимава да се избегне било какво истурање. Расфрлањето ќе се изврши во што е можно помалку периоди и пократко време.

Собирање на сточната крма која истекува или се растура при процесот на хранење е уште една од мерките за спречување на загадувањето. Таа се собира во посебен контејнер заради големата содржина на протеини, а со тоа и на азот во истата. Нејзиното расфрлање е можно само на површини кои нема да се обработуваат подолго време, за

Жито Малеш АД Берово

Апликација за IPPC

да може да се разложи.

При употреба на средства за чистење на опремата, се користат оние кои не содржат фосфор.

Кога цврстата фракција се остава да созрева или компостира во посебни платформи за ѓубре, се чуваат ограничени количини така припремено арско ѓубре за на полињата каде ќе биде расфрлено, заради малиот потенцијал на истот за загадување.

Сувата материја во ваквото ѓубре е барем 70 проценти. На тој начин, потребната големина за платформите за чување и созревање на животински измет се намалува, што е исто така една од мерките за намалување на загадувањето.

Расфрлањето на животински измет и органски ѓубрива врз земја покриена со снег се избегнува, и би можело да се врши само во одредени случаи кога земјата е замрзната и тоа кратко пред да настапи пролетта.

Особено се води грижа за начинот на наводнувањето онаму каде што е извршено наѓубрување со цел да се избегне испирање на нутрициентите (азот, фосфор и калиум) во површинските и подземните води.

Отпадната вода од тоалетите за персоналот (санитарна отпадна вода) кои ги употребуваат само работниците на фармата се одлеваат преку соодветен канализационен систем кој се слева во лагуните во непосредна близина на инсталацијата.

VIII.1.3 Намалување на емисијата во воздух

Во производни капацитети како што е оваа фарма чиј капацитет е 15.000 свињи годишно, потенцијалот за зголемени емисии во воздухот од објектите е значителен. Олеснителна околност е што во близина на фармата нема населено место кое би можело да биде афектирано од ваквите нарушувања на животната средина. За НДТ се смета секоја мерка кој практично овозможува редукација на овие емисии.

Количината на азот е најзанчајниот испарлив елемент од свинскиот измет и истиот варира во зависност од категоријата, а неговата

Жито Малеш АД Берово

Апликација за IPPC

испарливост во вид на амоњак зависи од огромен број фактори и нивни комбинации.

Минимизирањето на емисиите во воздухот првенствено се однесува на соодветно димензионирање на изгубрувањето на објектите. Динамиката се утврдува врз основа на начинот на држење и бројот на животни на единица површина. Исто така, количината на испарливи материи зависи од температурата во објектите, површината на каналите за изгубрување, динамиката на изгубрувањето, присуство или отсуство на вентилациони системи и нивен капацитет, површина на воденото огледало на лагуната како и сезоната и климатските услови.

Мерка која има големо значење за намалувањето на непријатните мириси и емисиите во воздухот е соодветното складирање на свинското гubre. За да се избегне дополнително навлегување на влага во цврстата фракција по сепарирањето на гubreто, потребно е тоа да се складира на бетонска подлога со навеса.

Можно решение за спречување на мобилизација на амонијак е покривањето на лагуната за складирање на гubreто со пластична фолија.

Како додатна мерка се смета редовното и соодветно одржување на поилките за вода. Истекувањето на вода од истите, покрај зголемената потрошувачка на вода доведува до забрзани процеси на разградување на свинскиот измет во и надвор од објектите и зголемена продукција на амоњак. Исто така, треба да се избегнува често придвижување на водата во одводните канали заради избегнување на ослободување на непријатни мириси при тоа.

Мерките за минимизација на влијанијата се насочуваат кон обработка на почвата веднаш по расфрлањето на свинскиот измет. Тоа прави што поблиску до почвата, со употреба на соодветна механизација за расфрлање во количина која нема да надмине 30 t по хектар или количината на азот во текот на една година нема да биде поголема од 250 kg по хектар.

Одбегнување на расфрлањето на животински измет за викенд или на празници е една од мерките кои се практикуваат од страна на операторот. Додатно на ова, апликацијата се врши во што е можно пократок временски интервал и не се расфрла кога ветрот дува во насока на населена област.

Отсуството на соодветно решение за мртвите животни е проблем и предмет на препорака во рамките на програмата за подобрување со НДТ.

VIII.1.4 Заштита од бучава

Заштита од бучавата која што потекнува од работата на инсталациите, постигната е со превземените хортикултурални решенија и поставување на Свињарската фарма на локација која се наоѓа надвор од населено место.

Конструкционата изведба на инсталациите е таква да активностите кои што се изведуваат на Свињарската фарма на предизвикуваат никакво влијание од бучава во околната средина.

Останати мерки кои се превземени за заштита од бучава се:

- ♦ ***Озеленување на сите предвидени површини во кругот на Стопнаскиот двор***
- ♦ ***Редовно вршење на мониторинг на бучава***

VIII.1.5 Хортикултурални решенија

Отстранување односно намалување на штетните влијанија на токсичните гасови и загадувачи како и другите штетни агенси кои настануваат при работата, подобрување на климатските услови во работната средина, ветрозаштитна бариера околу комплексот може да се постигнат со озеленување на просторот кој што се наоѓа околу Свињарската фарма.

VIII.1.6 Мерки за намалување и решавање на последици од можните еколошки несреќи

При работата на Свињарската фарма Жито Малеш АД Берово внимание се обрнува на придржување на пропишаните мерки за заштита од пожар и заштита на животната средина. Со сите тие мерки е запознаен и обучен Генералниот менаџер на фармата, кој ќе биде и задолжен за спроведување на истите. Посебно внимание има за чувањето на чистотата и хигиената во кругот на фармата. Навремено чистење на бетонските патеки, собирање на отпадоците во посебен контејнер и негово навремено празнење на депонија.

На сите вработени ќе им биде нагласено да внимаваат на било каква хаварија на опремата и возилата и истекување на масла и гориво од истите. При такви случаи, тие истечени отпадоци ќе ги собираат со крпа, а потоа ќе се фрлат во посебен контејнер, да не се мешаат со другиот комунален отпад. После собирањето со крпа, ќе се врши и миење на местото. На тој начин ќе се врши обезбедување на животната средина од било какви штетни влијанија.

VIII.1.7 Мерки за безбедност и здравје при работа

Мерките за сигурност и безбедност и здравје при работа се дел од работните активности на Свињарската фарма Жито Малеш АД Берово.

Мерките кои што се превземаат се следни:

- ♦ ***Редовни периодични испитувања на средствата за работа***
- ♦ ***Редовни периодични испитувања на електричната инсталација***
- ♦ ***Редовни и периодични прегледи и одржување во исправна состојба на уредите и апаратите за гаснење на пожар***
- ♦ ***Изработена Проценка на ризик на работни места***
- ♦ ***Обучени вработени за безбедно работење на инсталацијата***

VIII.1.8 Мерки за Превенција од пожар

Потенцијални извори на пожарни опасности се возилата и опремата која што користи течно гориво, масла и од електричната инсталација. Со цел спречување на настанување и ширење на пожарот превземени се следните превентивни мерки:

- ♦ ***Обука за противпожарна заштита***
- ♦ ***Пристапните патишта се слободни и проодни за пристап на противпожарни возила***
- ♦ ***Електроинсталацијата и опремата задоволува во поглед на спречување на избивање и ширење на пожари.***
- ♦ ***Поставени се ПП Апарати кои редовно се сервисираат од страна на ДУТ ЛЗ Безбедност Дооел Струмица***

VIII.2 Мерки за намалување на загадувањето на животната средина

VIII.2.1 Мерки за емисии во воздух

Во производни капацитети како што е оваа фарма чиј капацитет е 15.000 свињи годишно, потенцијалот за зголемени емисии во воздухот од објектите е значителен. Олеснителна околност е што во близина на фармата нема населено место кое би можело да биде афектирано од ваквите нарушувања на животната средина.

Сепак, кога се зборува за емисии мора да се напомене дека во Македонија не постои легислатива која ги регулира дифузните емисии на гасовити материи од фармите. Истот се однесува и на документите за НДТ. Влијанието на овие емисии е практично непресметливо заради бројот на факторите од кои зависи. За НДТ се смета секоја мерка кој практично овозможува редукација на овие емисии.

Табела бр. 1 Количина на азот фосфор и калиум по свиња во kg/год

Категорија	N	P	K
СВИЊА ДО ОДБИВАЊЕ	29	9	14
СВИЊА ДО КРАЈНА ТОВ	67	22	32
ТОВНО ГРЛО ПО МЕСТО	8,8	3	4,5

Како што може да се види од табелата, количината на азот кој е најзначајниот испарлив елемент од свинскиот измет, варира во зависност од категоријата, а неговата испарливост во вид на амоњак зависи од огромен број фактори и нивни комбинации.

Минимизирањето на емисиите во воздухот првенствено се однесува на соодветно димензионирање на изгубрувањето на објектите. Динамиката се утврдува врз основа на начинот на држење и бројот на животни на единица површина. Исто така, количината на испарливи материи зависи од температурата во објектите, површината на каналите за изгубрување, динамиката на изгубрувањето, присуство или отсуство на вентилациони системи и нивен капацитет, површина на воденото огледало на лагуните како и сезоната и климатските услови.

Мерка која има големо значење за намалувањето на непријатните мириси и емисиите во воздухот е соодветното складирање на свинското ѓубре. За да се избегне дополнително навлегување на влага во цврстата фракција по сепарирањето на ѓубрето, потребно е тоа да се складира на бетонска подлога со навеса.

Решение за спречување на мобилизација на амонијак е покривањето на лагуните за складирање на ѓубрето со пластична фолија.

Како додатна мерка се смета редовното и соодветно одржување на поилките за вода. Истекувањето на вода од истите, покрај зголемената потрошувачка на вода доведува до забрзани процеси на разградување на свинскиот измет во и надвор од објектите и зголемена продукција на

амоњак. Исто така, треба да се избегнува често придвижување на водата во одводните канали заради избегнување на ослободување на непријатни мириси при тоа.

Мерките за минимизација на влијанијата се насочуваат кон обработка на почвата веднаш по расфрлањето на свинскиот измет. Тоа прави што поблиску до почвата, со употреба на соодветна механизација за расфрлање во количина која нема да надмине 30т по хектар или количината на азот во текот на една година нема да биде поголема од 250 kg по хектар.

Одбегнување на расфрлањето на животински измет за викенд или на празници е една од мерките кои се практикуваат од страна на операторот. Додатно на ова, апликацијата се врши во што е можно пократок временски интервал и не се расфрла кога ветрот дува во насока на населена област. Отсуството на соодветно решение за мртвите животни е проблем и предмет на препорака во рамките на планот за подобрување со НДТ.

VIII.2.2 Мерки за емисии во вода

Воспоставувањето на соодветна пракса и избор на соодветни начини за култивација на почвата, техники на наводнување и употреба на созреани ѓубрива од кои се јавува губиток на мали количества азот фосфор и калиум е начин да се превенира загадувањето на површинските и подземните води при расфрлањето на животинскиот отпад од фармата.

Испуштањето на отпадните води од фармата во водотек или во почва без претходен третман се смета за крајно неприфатлива пракса.

Соодветно на тоа, на фармата се применува пракса на созревање издвојување на цврстата фракција и на свинското ѓубре, пред неговото расфрлање на обработливите површини предвидени за наѓубрување.

Употребата на плодород за што поефикасно искористување на хранливите материи во почвата е една од најрационалните мерки. Исто така, оставањето угар или одмарање на почвата е мерка која е докажано ефикасна. Обработката на почвата треба да биде на начин што ќе обезбеди

максимално ниво на заштита од ерозија. Избегнувањето на есенска или зимска обработка на почвата (кога е зситена со вага или замрзната), онаму каде тоа е можно, е еден од начините да се избегне мобилизацијата на нутритиентите од почвата во подземните води.

Инвеститорот не располага со земјоделски површини, но има договори со индивидуални превземачи кои овозможуваат непречено расфрлање на животински измет според однапред изготвен план, при што временското растојание помеѓу 2 расфрлања на иста површина да е пораток од 2 години. Количината на расфрлено свински измет во текот на овој интервал нема да надмине 30 t/ha или количината на азот во текот на една година нема да биде поголема од 250 kg по хектар.

Планот за расфрлање се прави од страна на индивидуалните земјоделци кои го откупуваат ѓубрето и тоа врз основа на големината на површината со која се располага и по претходна анализа на содржината на хранливи материи во почвата, составот на животински измет и врз основа на направена проценка на хранителните потреби на културата која ќе се одгледува.

Изборот на соодветни временски и сезонски интервали како и климатски услови за употребата на животински измет е возможна со обезбедување на доволни капацитети за складирање на истото.

Табела бр. 2 Потребен простор за складирање на арско ѓубре годишно во m³

Категорија 1 грло	Течно изѓубрување Број на месеци			Цврсто изѓубрување Број на месеци			Комбинирано Број на месеци		
	6	8	10	6	8	10	6	8	10
Свиња во чекалиште	2,7	3,7	4,6	1,7	2,2	2,8	2,1	3,0	3,9
Свиња во лактација	2,2	2,9	3,7	1,4	1,9	2,4	1,8	2,6	3,4
Прасиња во Б фаза x 2.5 турнуси	0,76	1,03	1,3	0,36	0,48	0,60	0,44	0,62	0,82

Со оглед на тоа дека проектираниот капацитет на лагуната за скалдирање на течниот свински измет ги задоволува стандардите за капацитет и критериумите за проктирање на ваков вид објекти (капацитет доволен за складирање на количините отпад во рок од 5-6 месеци), основен недостаток на истиот е отсуството на прекривка која би ја намалила емисијата на амоњак во атмосферата, а во исто време и губитокот на азот кој е непоходна нутритивна компонента при користење на отпадот како арско ѓубре.

Табела бр. 3 Количина на создаден свински отпад по единица грло

Категорија	Маса на животното - kg	Влага во екскретот %	Волумен во литри
1 Свиња во прасилиште	130-225	94	10,9
1 Прасе	7-18	90	1,3
1 Прасе	18-35	90	2,7
1 Лесно товно грло	35-85	90	4,1
1 Товно грло (сува храна)	35-105	90	4,5
1 Товно грло (течна храна 4:1)	35-105	94	7,2

Согласно предходно кажаното, потребен простор за складирање на свински измет годишно е 13500 m².

Кога се расфрла свински измет врз почва на која не расте жито, почвата се обработува што е можно поскоро и не подоцна од 48 часа по расфрлањето.

Транспортот на свински измет се врши на тој начин при што се внимава да се избегне било какво истурање. Расфрлањето ќе се изврши во што е можно помалку периоди и пократко време.

Собирање на сточната крма која истекува или се растура при процесот на хранење е уште една од мерките за спречување на загадувањето. Таа се собира во посебен контејнер заради големата содржина на протеини, а со тоа и на азот во истата. Нејзиното расфрлање е можно само на површини кои нема да се обработуваат подолго време, за да може да се разложи.

При употреба на средства за чистење на опремата, се користат оние кои не содржат фосфор.

Кога цврстата фракција се остава да созрева или компостира во посебни платформи за ѓубре, се чуваат ограничени количини така припремено арско ѓубре за на полињата каде ќе биде расфрлено, заради малиот потенцијал на истот за загадување.

Сувата материја во ваквото ѓубре е барем 70 проценти. На тој начин, потребната големина за платформите за чување и созревање на животински измет се намалува, што е исто така една од мерките за намалување на загадувањето.

Расфрлањето на животински измет и органски ѓубрива врз земја покриена со снег се избегнува, и би можело да се врши само во одредени случаи кога земјата е замрзната и тоа кратко пред да настапи пролетта.

Особено се води грижа за начинот на наводнувањето онаму каде што е извршено наѓубрување со цел да се избегне испирање на нутрициентите (азот, фосфор и калиум) во површинските и подземните води.

Отпадната вода од тоалетите за персоналот (санитарна отпадна вода) кои ги употребуваат само работниците на фармата се одлеваат преку соодветен канализационен систем кој се влева во лагуните во непосредна близина на инсталацијата.

VIII.2.3 Мерки за емисии во почва, флора и фауна

Мерките се насочени кон зачувување на островите вегетација низ полињата, граничните камења, камените сидови, патиштата на фармите, дрворедите, штотуку засадените површини со дрвја и грмушки, мочуриштата, рибниците и други области каде се насобира површинска вода.

Се води особена грижа при прочистувањето на земјата, поместувањето на карпи со минирање и друг ископан материјал, кога се расфрла животински измет, при одводнување и рекултивација на одредени површини и т.н.

При обработка на почвите, не се препорачува да бидат отстранувани острови на вегетација, гранични камења и камени сидови, ниту пак патишта, особено ако се дел од традиционалното рурално земјиште или пак ако се од голема вредност за флората и фауната на локацијата.

Истото важи и за дрворедите или посеви од дрвја и грмушки. Меѓутоа, такви чекори можат да бидат превземени ако претставуваат неопходен дел од контролирањето и одржувањето на вегетацијата која е во прашање.

Се внимава на површини каде што се собира површинската вода не бидат полнети, отстранувани или повредени на друг начин. Исто така, одржувањето на каналите за одводнување е многу битен момент кој овозможува спречување на полави и одржување на квалитетот на почвата.

Голем број од горе посочените мерки се дел од воспоставениот систем за управување со фармата. Тие може да се третираат и како добра пракса и како мерки за намалување на емисиите вградени во процесот.

VIII.2.4 Мерки за емисии на бучава

За намалување на негативниот визуелен ефект на животната средина и физичко уредување на просторот - **Да се превземе активност на зазеленување за спречување на емисија на бучава**

VIII.2.5 Мерки за отпад

Согласно **Законот за управување со отпад (Сл. Весник 68/04, 71/04, 107/2007, 102/08, 143/08, 124/10, 09/11, 51/11, 123/12, 147/13, 163/13)**, создавачот и/или поседувачот е должен отпадот:

- да го селектира
- да го класифицира согласно Листата на отпад
- да ги утврдува карактеристиките на отпадот
- да врши контрола на влијанијата на отпадот врз животната средина
- да го складира отпадот на места предвидени за таа намена

- да го преработува отпадот, а доколку неговата преработка е технички неизводлива и економски неисплатлива, да го предаде на правното и на физичкото лице кое има дозвола за собирање и за транспортирање, преработка, отстранување и/или извезување на отпадот.

Комуналниот отпад кој што се создава Свињарската фарма Жито Малеш АД Береово, се одлага на места предвидени за таа цел корпи за отпад и контејнери кои се наоѓаат во кругот на Инсталација. Контејнерите редовно да се празнат од страна на Јавно претпријатие за комунални работи “Услуга”-Берово.

Како предлог мерка се препорачува задолжително селектирање на различните видови на отпад, согласно Листата на отпад, означување на секој вид отпад со соодветната шифра на отпад и соодветен третман на секој од видовите отпад.

Свињарската фарма Жито Малеш АД Береово, има потпишано договор за управување со отпад со овластени организации од Министерство за животна средина.

VIII.2.6 Мерки кои ќе се превземат за спречување на хаварии

Спречување на пожар на објектите, инсталациите, возниот парк.

- Изолирање и дислокација на запаливите материји складирани во магацинот и механичарската работилница (платнени вреќи, боци, масла, амбалажа и сл)
- Обука за користење на ПП апаратите и хидрантите
- Контрола на превентивното одржување од страна на овластен субјект
- Примена на правилникот за заштита при работа и Нормативот за користење на лични заштитни средства
- Контрола на исправноста на хидрантите